

Pomorstvo Dubrovačke republike u međunarodnim okvirima

Josip Luetić

II.

Zbog ograničenosti prostora nije nam bilo moguće u prošlom broju našeg časopisa dati nešto potpuniji kraći pregled pomorstva Dubrovačke Republike u međunarodnim okvirima u takvom obliku da čitalac može to u jednom kratkom predahu pročitati. To ne možemo učiniti ni sada. Već smo iznijeli u glavnim crtama veoma sažeto samo neke kvalitetne i kvantitetne zaključke s obzirom na ovu temu. Ovom prigodom donosimo najavljeni tabelarni prikaz havariranih tuđih brodova, koji su prijavili svoju pomorsku nezgodu ili štetu na moru, a koju su prijavili u poznatom dubrovačkom Pomorskom konzulatu. Međutim, prije toga ne možemo a da barem u najkraćim crtama još ne iznesemo barem neke povijesne činjenice kojima se pomorstvo Dubrovačke Republike ubilježilo u međunarodnim okvirima.

Čini se, da se među prvim avanturistima moreplovcima, koji su poduzimali ekspedicije u Amerike, bili i neki Dubrovčani (Lopudani). Poslije toga i to baš 1510. godine Dubrovački pomorci predlažu plan za probijanje kanala između Crvenog i Sredozemnog mora. U obrazloženju ovog plana ističu, da će se time uvelike razviti svjetska pomorska trgovina između Istoka i Zapada. Međutim, naše je mišljenje da su Dubrovčani time željeli pored toga, procvat svoga pomorstva, a s druge strane da se najkraćim pomorskim putem povežu sa svojom kolonijom u Indiji.

Već je dobro poznato, da je mnogo dubrovačkih pomoraca bilo s vlastitim brodovima u službi španjolske mornarice, gdje su zauzimali najviše položaje kao veliki admirali i zapovjednici oceanskih flotila i t. d. Međutim, nedavno je utvrđeno, da je u čuvenoj španjolskoj »Nepobjedivoj armadi« učestvovalo trideset i tri dubrovačka broda, koja su bila sagrađena na našim brodogradilištima i sa posadom naših pomoraca. Ovom prigodom treba napomenuti, da nisu Dubrovčani bili poznati samo kao pomorski stručnjaci-praktičari, već su mnogi dubrovački naučni radnici dali veoma vrijedna naučna djela na polju kartografije, nautike, oceanografije, brodogradnje, astronomije, pomorske arhitekture i t. d., te svojim radovima učestvovali u unapređenju nautičkih znanosti u svjetskim okvirima. To nam najbolje potvrđuju ova imena: Nalješković, braća Sagrojevići, Volčić, Crijević, Gradi, Bošković, Getaldić i ostali.

O međunarodnom značaju dubrovačkog pomorstva u prošlosti, najbolje nam ilustrira i činjenica, da Dubrovčani veći dio poslovanja ne vrše kao tranzit kroz dubrovačku luku, već u brođenju među mnogim lukama u Sredozemnom moru i Atlantskom oceanu. Osim toga, ovi se poslovi dobrim dijelom ne vode iz Dubrovnika, već iz poznatih dubrovačkih pomorskih i trgovačkih kolonija. U toj dubrovačkoj međunarodnoj pomorskoj trgovini glavnu robu predstavljaju mirodije iz Istoka, zapadnoevropsko sukno, španjolska vuna, so iz Južne Italije i Grčke i t. d. Snagu i raspostranjenost ove dubrovačke pomorsko-trgovačke djelatnosti može nam najreljefnije ilustrirati zanimljiva raširena mreža generalnih i vice konzulata Dubrovačke Republike u različitim državama na obalama Sredozemnog mora i drugdje. U tom pravcu vlada Dubrovačke Republike utvrđuje veliki broj privilegija i ugovora, što ih preko diplomata i konzularnih predstavnika osigurava u svim zemljama, s kojima su Dubrovčani trgovali. Dubrovčani su značajne privilegije isposlovali u državama na Levantu, kod vladara

Sicilije, Napuljskog kraljevstva i španjolske vlade, povlasticu za trgovinu sukna u Engleskoj i t. d.

Veoma razvijeno pomorsko-trgovačko poslovanje dubrovačke trgovačke mornarice vanjadranske plovidbe odrazilo se i u čitavoj izgradnji grada Dubrovnika i ostalih manjih mjesta dubrovačke države. Pomorstvo je imalo snažan utjecaj na čitav ekonomsko-društveni život čitavog dubrovačkog kraja. Glavna okosnica dubrovačkog društva bilo je pomorstvo.

I na kraju ovog našeg kratkog priloga na ovom mjestu objavljujemo prvi put tabelarni prikaz pomoraca i brodova tuđih država, koji su u Dubrovniku prijavili pomorske nezgode ili pretrpljenu štetu na moru.

Datum	Tip broda	Ime broda i zapovjednika
<i>Talijani :</i>		
7. VII. 1630.	tartana	S. Maria de porto e La Mna. del Rosario — G. A. Ponzilla — Gallipoli
11. X. 1630.	tartana	S. Maria da porto salvo — J. Zangara — Messina
26. XI. 1630.	tartanela	S. Maria di porto — Marin Usso — Napoli
11. V. 1632.	breton	S. Nicolo — Frano Zagatta — Ferrara
14. X. 1633.	pulaka	S. Maria delle Grazie — Mleci
16. III. 1634.	nav	S. Agnese — Bonaventura — B. Bianco — Genova
18. XII. 1636.	grip	Sta. Anunziata — Fr. Marini — Brindisi
18. V. 1647.	patač	S. Maria del Rosario — A. Ghei — Messina
21. I. 1648.	pulaka	Nostra Signora del Rosario — G. Bapt. Morsino — Genova
6. II. 1649.	pulaka	S. Spirito — G. Possi — Genova
27. V. 1649.	pulaka	Mna. della Grazia — A. Ghigo — Messina
16. IX. 1649.	marciliana	S. Maria di Carmine — T. Cirielli — Chiozza
26. II. 1650.	pulaka	G. B. Vento — Genova
1. III. 1650.	pulaka	Mna. delle Grazie — G. Agresta — Messina
30. VIII. 1653.	patač	S. Anna Bonaventura — Honorat Deniel — Messina
21. XII. 1654.	pulaka	Nostra Signora del Eremita, S. Bernardo Bonaventura — Alessandrs Sevignone — Genova
21. I. 1655.	nav	S. Pietro — Rinaldo Dossi — Firenze
6. II. 1655.	pink	Salvator del Mondo — Daniele Lombardo — Livorno
4. XII. 1656.	marciliana	La Mna. da Loreto — G. Bonivento — Mleci
24. II. 1657.	tartana	S. Giovanni Bat. — F. Bonaro — Messina

Datum	Tip broda	Ime broda i zapovjednika	Datum	Tip broda	Ime broda i zapovjednika
20. IX. 1657.	patač	S. Nicolo da Bari e S. Francesco da Paolo — Anzolo Fileto — Mleci	13. II. 1704.	vašel	Mna. Degli Angeli e S. Antonio di Padova — Angelo Gioetti — Mleci
6. XI. 1657.	patač	S. Pietro — Baptista Lucatello — Mleci	25. VII. 1704.	tartana	S. Ana e S. Antonio di Padova; I. Ravenna — Genova
24. VI. 1662.	patač	S. Maria di porto slavo e S. Francisco da Paola e S. Antonio — B. Magri — Messina	11. IX. 1707.	marciliana	Mna. di Loreto e S. Antonio di Padova — Paolo Modena — Mleci
20. I. 1665.	pedotte	S. Nicolo e S. Antonio — Giuseppe Muraro — Chioggia	22. XII. 1716.	marciliana	La Mna. di Rosario e S. Catarina; Pietro d' Andegan — Mleci
20. I. 1665.	marciliana	S. Antonio di Padova — Giovanni Scarpa — Chioggia	30. I. 1738.	nav	La Mna. di Rosario e S. Iseppo; Dom. Capparozolo — Mleci
8. VI. 1666.	tartana	La Mna. del Rosario e S. Giuseppe Bonaventura — F. Zioeni — Messina	14. II. 1738.	trabakul	La Mna. del Rosario e S. Giuseppe; Giorgio Scianuzzo — Mleci
24. VII. 1666.	tartana	La Mna. del Rosario e S. Domenico e S. Antonio — Fr. Panarello — Messina	26. X. 1758.	pulaka	Mna. di Loreto; G. Torini — Livorno
14. VI. 1668.	tartana	Mna. di Loreto e S. Leonardo — A. Naboni — Messina	6. I. 1760.	vašel	Bella Pachele; Giov. B. Crivile — Mleci
5. II. 1669.	feluka	S. Maria di porto salvo — Carlo di Mario — Messina	7. I. 1770.	pulaka	La Mna. di Grilli e S. Nicolo; Daniele Valsaniachi — Mleci
21. II. 1670.	tartana	S. Maria Monserrato — Domenico Russo — Lipari	12. IV. 1773.	feluka	Sta. Maria di porto salvo; Domenico Siena — Napoli
23. V. 1672.	tartana	Ssma Concezione — A. Calagnietto — Messina	24. IV. 1774.	kekija	Stella mattutina; Giov. Dom. Cornelo — Mleci
23. I. 1673.	tartana	La Mna. del Carmine e l' anime del Purgatori — Carlo Piarughin — Genova	27. X. 1775.	pulaka	Rondinella; Gregorio Pugnaletto — Mleci
11. XII. 1676.	marciliana	S. Francesco di Paula — Santo Penzo — Mleci	22. IX. 1782.	tartanel	S. Nicolo e S. Spiridione; Andreo Pavoni — Mleci
13. IV. 1679.	marciliana	La Mna. della Pace — J. Gralini — Ferrara	11. II. 1783.	pujaka	S. Spiridione; Spiro Condoguzzi — Mleci
6. I. 1680.	fregaton	S. Giovanni de Trau — J. Penzo — Mleci	17. II. 1783.	kekija	S. Nicolo; Giorgio Soporno — Mleci
12. XII. 1680.	marciliana	Mna. di Loreda e l' anime del Purgatorio — Anzolo Scaramuzzo — Mleci	14. XII. 1785.	kekija	Comercio Veneto; Georgio Avanzo — Mleci
13. II. 1681.	patač	La Mna. della Concezione, l' anime del Purgatorio e S. Nicolo Feliks Cotroneo — Messina	15. VIII. 1787.	šambek	Mna. del Rosario; L. Carlis — Mleci
16. IX. 1682.	marciliana	S. Antonio di Padova — Marco Antippa — Mleci	4. III. 1795.	pjelig	Cristo di S. Domenico; F. Vianello — Mleci
27. II. 1683.	patač	S. Domenico e l' anime del Purgatorio — Francesco Baldu — Mleci	26. X. 1795.	pulaka	Mna. della Cacimicada; Andreo Terezetti — Mleci
1. III. 1687.	marciliana	S. Govani Batista — Mateo Lombardo — Chioggia	14. VII. 1796.		L Assunta; Fr. Palzzo — Genova
5. XI. 1689.	tartana	La Mna. delle Grazie e Anime del Purgatorio — Zaune Papota — Genova	24. VII. 1796.	tartana	Mna. di Carmine; Andrea Betistuzzo — Mleci
20. X. 1690.	tartanela	S. Antonio di Padova Fr. Salomena — Molfetta	13. III. 1797.	kekija	Beata Vergine; Giov. Calbo — Mleci
21. IV. 1696.	tartana	S. Bartolomeo e Anime del Purgatorio — Antonio Caciolo — Messina	21. III. 1797.	brigantin	La Stella del mare; Const. Semigaglia — Genova
					<i>Englezi :</i>
			7. XII. 1633.	nav	Homo liberto; Giov. Hayde
			9. IV. 1643.	nav	Paramount; T. Melite
			18. III. 1681.	vašel	Asistenza; Benjamin Broclin
			19. XI. 1734.	tartana	Nostra signora delle Misericordie; Beguanino Areco iz Gibraltara
			19. XI. 1734.	nav	Malaga snox; T. Taisk
			7. II. 1755.	pulaka	Caelo; John Morgan

Datum	Tip broda	Ime broda i zapovjednika
<i>Francuzi :</i>		
11. VI. 1632.	nav	La Mna. del Carmine; Pietro Barile
30. VII. 1633.	tartana	S. Martino; Claudio Pubino — Marseilles
16. III. 1634.	patač	S. Maria e S. Pietro; F. Antibo
13. II. 1635.	pulaka	S. Giacinto Bonaventura; Claudio Tabine — Provense
25. IX. 1638.	tartana	Mna. di Loreto; S. Ilglet
23. XI. 1638.	pulaka	S. Maria del mare; Onorato Pesello
20. V. 1639.	patač	S. Maria del Rosario; P. Guttizzi
3. VI. 1643.	tartana	Bartolo Ganico
6. XII. 1646.	galijun	S. Iseppo; Bernardo Rugier
10. X. 1647.	patač	S. Francesco di Paula; Fr. Geofra
4. III. 1648.	vašel	S. Giuseppe; H. Sabatier
7. V. 1651.	patač	S. Giuseppe; G. Lio Ortare
22. XII. 1651.	tartana	La Sma Concessione; Michele Tivello
3. I. 1653.	nav	S. Simeone; Pietro Benser
8. II. 1653.	tartana	S. Francesco d Assisi; P. Oliviaro — Marseilles
14. I. 1654.	tartana	S. Anna; Giov. de Naus
22. XI. 1657.	nav	S. Pietro; Giov. Damieli
14. II. 1659.	tartana	S. Giovanni Batista; Mateo Baunello
2. V. 1650.	tartana	Gesu Maria Gioseppe; Honarat Sebulino — Marseilles
14. I. 1660.	tartana	S. Giovanni Batista; Fr. David — Toulon
5. III. 1663.	patač	Constantino imperatore e S. Helena; Andreo Tinald
4. XII. 1669.	nav	Fenisa; Giov. Gottier
3. I. 1670.	patač	Laliban; P. Toncas
31. XII. 1670.	tartana	Pusella d Orien; Bernardo Bufi
12. VI. 1672.	vašel	La Mna. del Carmine e l anime del Purgatorio; A. Ladibert
23. III. 1677.	tartana	La Madonna Lampedosa; Giov. Vernetto de Casis
29. XI. 1678.	tartana	S. Giovanni; Mateo Cosetto
25. III. 1679.	tartana	S. Rocco; Pietro Fornier
7. VII. 1682.	patač	L Aquila volante; A. Andibert
11. II. 1687.	nav	Il mercante d Egitto; Claudie Abiglie
10. I. 1696.	tartana	S. Maria d Egitto; Guglielmo Hidus
23. VIII. 1696.	vašel	S. Teresa; T. Cavin
29. IV. 1698.	vašel	La violent; M. Vicar
19. IV. 1703.	tartana	S. Anna; Baldo Morell — Marsielles
12. XI. 1709.	nav	La Beneditione; Giov. B. Oliviere — Marseilles
20. II. 1712.	vašel	S. Luigi; G. Albert

Datum	Tip broda	Ime broda i zapovjednika
24. I. 1718.	nav	La Sma Nunziata e S. Spiridion; Stefano Sicuad
4. II. 1719.	nav	La Vergine del Arsenale; Giuseppe Gabriel — Toulon
23. XII. 1725.	nav	Corona; Giacomo Coret
8. VIII. 1726.	korveta	Rondinella; Giuseppe Bovier — Marseilles
28. IX. 1736.	tartana	S. Giuseppe e Providenza; Crist. Guillomier
24. I. 1738.	patakio	S. Antonio; Gabrielle Patto — Marsielles
24. I. 1784.	korveta	Clair voyante; Giov. Jullien
23. I. 1798.	nav	Il Ceffalo; Gerasimo Focca
7. V. 1798.	brigantin	Sma Annunziata; Michele Balsamachi
<i>O s t a l l i :</i>		
23. XI. 1630.	nav	Mna. delle Grazie; Ant. Duperto, Malta Mascoli di Chiariaco
12. X. 1636.	fregata	Valona
10. V. 1653.	pulaka	S. Giorgio; Giorgio Mestri — S. Maura
13. III. 1678.	tartana	La Mna. delle Grazie, S. Orsula e S. Antonio; D. Micalichi, Malta
21. X. 1689.	tartana	Gesu Maria e S. Antonio; Bartolo Bodis, Malta
23. XI. 1689.	fregaton	Smo. Nome di Dio; Zefini Metaksa, Zante
18. IX. 1698.	šambekin	S. Nicolo e Madonna; Onetaksa Zante
5. III. 1712.	tartana	La Mna. del Santissimo e S. Nicolo; N. Michieli, Kefalonija
1. V. 1739.		S. Giovanni Batista; Gjuro Urioni, Zante
5. XII. 1761.	pink	S. Antonio di Padova e l anime del Purgatorio; Bartu — Grk pod turskom zastavom
6. XII. 1762.	londra	S. Andrea; Giov. Ledico — Grk pod turskom zastavom
30. X. 1764.	šambekin	Mna. vecchia fortezza; Ant. Psaro — Grk pod turskom zastavom
25. IX. 1767.	šajka	S. Michele Arcangelo; Vasiglio H. Chozuri — Grk pod turskom zastavom
17. VII. 1771.	tartana	S. Michel Angelo; M. Paris, Malta
17. VIII. 1776.	nav	S. Giorgio; Giorgio Pus, Rusija
29. XI. 1777.	tartanel	Reis Samel Resperi, Turska
19. XII. 1777.	kekija	Mna. di Boun Consiglio; P. Velisniti iz Krfa
5. I. 1779.	pulaka	Sma Concenzone e S. Gaetano; Giov. Cupelo, Jerusalem
23. VI. 1781.	martigana	S. Spiridione; Pietro Verizzi iz Grčke — turska zastava
23. VI. 1791.	šambek	Mna. del Carmine; G. Ribera, Majorka

Datum	Tip broda	Ime broda i zapovjednika
9. III. 1793.	trabakul	La Vittoria; Giuseppe Boranelli, Španjolska
21. I. 1794.	pjelig	S. Antonio di Padova; D. Raseda iz Palestine
1. VI. 1795.	nav	L Amore; Pietro Lindquist, Švedska
5. III. 1797.	pulaka	S. Nicolo; Demeter Kinokopoli iz Grčke pod turskom zastavom
21. III. 1797.	kekija	Matija Vitali Luni iz Grčke pod turskom zastavom

Datum	Tip broda	Ime broda i zapovjednika
26. IX. 1797.	brigantin	S. Pietro e S. Spiridione; turska zastava
10. IV. 1798.	pjelig	Le due sorelle; Konstatin Podimata iz Grčke
30. VII. 1798.	tartana	S. Spiridione; K. Camburi — Grk pod turskom zastavom
1. IX. 1798.	pulaka	Mna. de Magaspilo; A. Sarandopuli — Grk pod turskom zastavom.